

DN Debatt

”Skydda barn och unga mot riskerna med e-cigaretterna”

Publicerad Igår

Det är oacceptabelt att bolagen som säljer e-cigarett marknadsför dem till minderåriga. I Sverige kan inte någon form av marknadsföring för e-cigaretterna accepteras, skriver artikelförfattarna. Bilden från Malaysia, som är den största e-cigarettmarknaden i Asien. Foto: Foto: Mohd Rasfan TT

Brådskande. Forskning tyder på att e-cigarett riskerar hälsan. Innan vi vet säkert hur hälsofarliga de är måste barn och unga skyddas fullt ut. Hade vi från början vetat hur farligt tobak är, hade det varit förbjudet i dag. Låt oss slippa en repris, skriver Marcus Nilsson, Smart ungdom och Helen Stjerna, Non smoking generation.

Allt fler unga röker e-cigarett som än så länge är helt oreglerade och får marknadsföras och säljas fritt till barn och ungdomar. Utöver det faktum att de innehåller både nikotin och andra gifter så utgör de med största sannolikhet en inkörsport till både vanliga cigaretter och andra droger.

Tobaksrökningen minskar bland barn och unga i Sverige. Det visar den nyligen publicerade årsrapporten om skolevers drogvanor från CAN, Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning. Det är glädjande. Oroande är däremot uppgifterna

om att allt fler unga röker e-cigaretter. Det är en internationell trend som nu nått Sverige.

Vissa menar att e-cigaretter är ett viktigt hjälpmedel för de som vill sluta röka. Dock riktas marknadsföringen av e-cigaretter direkt till unga människor med smaker som ananas, björnbär och apelsin. Det är lätt att tro att det snarare är godis det handlar om och med påståenden som "frihet att röka överallt" och "mindre farligt än vanliga cigaretter" löper ungdomar större risk att testa e-cigaretter.

Är nikotinnivåerna så ofarliga som industrin påstår? Det finns varierande nikotinnivåer i e-cigaretterna att välja på men nikotin i sig är mycket toxiskt och dessutom är nikotinnivåerna inte alltid desamma som tillkännagivits på förpackningarna för e-cigaretter, visar flera undersökningar.

Hur farligt är det? Röken från en e-cigarett innehåller formaldehyd (används bland annat som bekämpningsmedel, desinficerings- och konserveringsmedel), acetaldehyd, akrolein (giftigt och är starkt irriterande för hud, ögon och näsgångarna), glyoxal och metylglyoxal. Den innehåller också partiklar av tenn, silver, järn, nickel, aluminium, silikat och nanopartiklar av tenn, krom och nickel. Nio av elva ämnen förekommer i samma utsträckning eller mer än i vanliga cigaretter.

För att göra e-cigaretterna mindre lockande måste också de nya reglerna om förbud för karakteristiska smaktillsatser, som gäller vanliga cigaretter och rulltobak, även omfatta e-cigaretterna.

Marcus Nilsson/Helen Stjerna

E-cigaretter kan orsaka illamående, kräkningar, yrsel, kvävning, brännskador, respirationsirritation, torrhosta, torrhet i ögon och slemhinnor, utsläpp av cytokiner som är inflammationsframkallande, genförändring/mutationer i andningsorganen (mutationer kan leda till cancertumörer) och höjd risk för lungcancer.

Vi som arbetar för barn och ungdomars rätt till ett liv utan droger kräver att Sveriges politiska beslutsfattare snarast inför regler som förhindrar minderårigas inköp av e-cigaretter. Motstridiga uppgifter om e-cigaretternas hälsorisker förs fram, men innan oberoende forskare hunnit fastställa hur hälsofarliga de kan vara måste barn och unga skyddas fullt ut. Låt oss slippa en repris av tobaksbrukets hälsoeffekter. Hade vi från början vetat hur hälsofarligt det är hade tobak varit förbjudet i dag.

E-rökare i Malaysia. Foto: AP

Det här är de åtgärder som måste genomföras snarast:

1 Inför åldersgräns. Det finns för närvarande ingen åldersgräns vid köp av e-cigarett. Det är alltså fullt möjligt för barn och unga under 18 år att köpa och bruka en produkt som innehåller nikotin som riskerar att leda till ett livslångt beroende.

Enligt CAN:s rapport uppger flera unga att de provat e-cigarett därför att de inte fått tag på vanliga cigaretter eller snus därför att de var för unga.

Vi är rädda att e-cigaretten blir en inkörsport inte bara till tobak, utan även till andra droger som cannabis. Därför är det viktigt att åldersgränsen för tobaksköp även gäller för e-cigarett.

2 Inför förbud för smaktillsatser. För att göra e-cigarettarna mindre lockande måste också de nya reglerna om förbud för karakteristiska smaktillsatser, som gäller vanliga cigaretter och rulltobak, även omfatta e-cigarettarna. Förbudet mot smaktillsatser kommer att gälla från maj 2016 när EU:s tobaksproduktdirektiv ska vara genomfört. Vi kräver att denna skärpning av tobakslagen omfattar även e-cigarettarna.

3 Stoppa marknadsföringen. Det är nödvändigt att marknadsföringen av e-cigarett till barn och ungdomar stoppas. Att tobaksbolagen inriktar sin marknadsföring på barn och unga för att värva nya konsumenter av sina produkter är ett välkänt faktum som senast belagts i en stor studie av WHO, Världshälsoorganisationen, i 16 länder. Det är oacceptabelt att bolagen som säljer e-cigarett marknadsför dem till minderåriga. I Sverige kan inte någon form av marknadsföring för e-cigarettarna accepteras.

4 Inkludera e-cigarett i samtliga rökförbud. Inte minst viktigt är att hålla e-cigarettarna borta från alla miljöer där rökförbud råder, såväl ute som inomhus. Ett fritt rökande med e-cigarett i sådana miljöer skulle luckra upp det hittills effektiva tobaksförebyggande arbetet i Sverige och åter normalisera själva rökandet.

Enligt CAN är det de rökfria miljöerna i bland annat serveringar som bidragit till skolelevernas minskade cigarettbruk. En utveckling vi kan vara stolta över. Låt inte e-cigarettarna ändra på den.

Marcus Nilsson, förbundsordförande Smart
ungdom, Helen Stjerna, generalsekreterare Non
smoking generation

Bakgrund. Forskning

- Paul Truman Harrell, Ph.D., Vani Nath Simmons, Ph.D et al. **Electronic Nicotine Delivery Systems ("E-Cigarettes"): Review of Safety and Smoking Cessation Efficacy.** Otolaryngol Head Neck Surg. 2014;Sep;151(3): 381-393

- Callahan-Lyon P. **Electronic cigarettes: human health effects.** Tob Control. 2014 May; 23(Suppl 2): ii36–ii40

- S.A. MEO, S.A. AL ASIR, Department of Physiology. **Effects of electronic cigarette smoking on human health:** European Review for Medical and Pharmacological Sciences: 2014; 18: 3315-3319

DN Debatt. 6 januari 2016

[Läs fler artiklar på DN Debatt.](#)

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt